

Masarykova univerzita

Pedagogická fakulta

Anotace odborných publikací

Brno 2012

Vypracovala: Jana Vlčková

UČO: 318915

Předmět: Specifické poruchy učení

Kód předmětu: SP3MK_SSP3

Dyskalkulie a další specifické poruchy učení v matematice

Růžena Blažková, Masarykova univerzita, rok 2009, ISBN 978-80-210-5047-1.

Tato odborná kniha se věnuje velmi horkému tématu v dnešní době, a to problematice specifických poruch učení. Již v úvodu autorka nastiňuje důležitost problematiky SPU a její diagnostiky, která je pro žáka i jeho rodiče, taktéž učitele velmi důležitá. Slouží k tomu, aby potíže spojené s touto poruchou byly co nejmenší a nastolily vhodnou reedukaci.

V první části publikace pojednává o tom, co jsou specifické poruchy učení, nastiňuje též historii a vyjmenovává osobnosti, kteří se této problematice věnovali. Dále nás seznamuje s konkrétními definicemi SPU. Zmiňuje také zařazení poruch dle Mezinárodní klasifikace nemocí.

Seznamuje čtenáře s příčinami a formami těchto poruch včetně jejich terminologie. Zmiňuje, že SPU mohou být často kombinovány s jinými poruchami a podotýká, že pro vzdělávání žáka jsou tyto poruchy velmi nepříznivé, a pro jejich osobnost náročné. Neopomíná také poukázat na další příčiny SPU v matematice jako je osobnost u žáka, učitele a vliv rodičů, obsah učiva předmětu.

Důležitou částí je klasifikace poruch učení. Patří sem dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie, dyspraxie, dysmúzie, dyspinxie, dysmúzie, dyspraxie. Autorka uvádí definici dyskalkulie dle MKN, L. Košče i J. Nováka, H. Simona a R. Blažkové, která se při dělení zaměřuje na oblast učiva, ve které má žák problém (vytváření pojmu čísla, čtení a zápis čísel, operace s čísly, slovní úlohy, geometrická a prostorová představivost, početní geometrie a jednotky měř).

Autorka publikace neopomíná zdůraznění důležitosti rozvoje předčíselných představ pro budoucí úspěšnost žáka v matematice již od nejranějšího věku. Udává výčet nutných zvládaných dovedností dítěte předškolního věku.

Při čtení publikace jsme svědky vytváření pojmu přirozeného čísla. Autorka se zaměřuje na učební látku prvního stupně základní školy – na obor přirozených čísel.

Největší část obsahu publikace je věnována základním početním operacím, kdy autorka dle své dlouholeté zkušenosti s dětmi v tomto oboru analyzuje elementární jevy a konkretizuje poruchy učení v matematice. Následně se snaží o řešení – nápravu problémů. Na jednotlivých příkladech popisuje odlišné postupy žáků s dyskalkulií. Poté autorka navozuje cestu reedukace konkrétního problému, což je velmi přínosné.

Doporučuje při problémech žáka v oblasti operací s čísly na prvním stupni základní školy i na vyšším stupni kompenzaci s využitím kalkulátoru. Upozorňuje, že je nutno rozlišit, kdy má žák problémy s dyskalkulií a vysokou úroveň rozumových schopností a žáka sníženou úroveň rozumových schopností, které se projeví nejen v matematice, ale i ve všech dalších předmětech

Velmi přínosně hodnotím to, kdy autorka ve své publikaci nastolí možný konkrétní problém, jeho popis a sestavení výukového postupu ke konkrétnímu žaku – tedy individuální přístup, který vyzdvihuje názorné vysvětlení, nejen na pamětné osvojení učiva. Uvádí různé druhy námětů pro nápravná opatření a poukazuje na reedukační cvičení s žáky. Při vzdělávacím procesu je možné s žáky využít autorčin nástin uvedených metod a forem práce

jako jsou didaktické hry, kreslení, různé druhy konstruktivistických přístupů při vyvozování učiva, práce se stavebnicemi a další. Pozitivní je. Že čtenář dostává odpověď na mnohé otázky a je poukázána cesta i méně zkušeným učitelům, jak rozhodnout, které učivo má žák zvládnout – které učivo je důležité, aby dítě s problémem v matematice plně zvládalo, se kterým se seznámit například jen orientačně a posléze i které učivo je možné vynechat. (vše dle jeho potřebnosti v dalším učivu matematiky a také potřebnost a užitečnost matematiky v praktickém životě).

Oceňuji i to, že autorka ve své publikaci odpovídá na otázky, které učivo má žák zvládnout v kterém ročníku a jak se vyrovnat s učivem matematiky, které v této předchozí době – v předchozích ročnících nezvládl. Jsou to zkušenosti i vědomosti autorky a vidno výsledek dlouholeté práce s žáky s e specifickými problémy.

Kniha je velmi poučná, dobře čtivá, neboť je psána pomocí příběhu s danou problematikou. Obsahuje také názorné příklady a nákresy.

V závěru knihy autorka dává k dispozici výsledky výzkumu, které čtenářům sdělují konkrétní procenta žáků s dyskalkulií v hlavním vzdělávacím proudu.

Poruchy učení

Olga Zelinková, nakladatelství Portál, 1994, ISBN 8071780383

Kniha je rozdělena do dvaceti kapitol. V prvních kapitolách autorka popisuje základní pojmy a definice jednotlivých poruch – dyslexii, dysgrafii, dysortografií, dyskalkulii. Vyjadřuje, co vlastně znamená dysfunkce. Popisuje příčiny vzniku poruch učení a společné projevy. Zmiňuje se také o řadě dalších obtíží, které jsou spojeny s uvedenými poruchami – porucha soustředění, poruchy pravolevé a prostorové orientace, poruchy sluchového vnímání, vnímání a reprodukce rytmu, poruchy zrakového vnímání, řeči jemné a hrubé motoriky i poruch chování.

Další kapitoly věnuje diagnostice specifických poruch učení, a to konkrétně diagnostice v prvním ročníku základní školy, dále na specializované pracovišti, a to v pedagogicko-psychologické poradně. Seznamuje nás čtenáře s některými druhy syntetických i analytických metod výuky čtení a psaní. Konkrétně je popisuje, včetně ukázek např. z čítanek.

Kapitola Obecná doporučení při reedukaci poruch je velmi významná, neboť zdůrazňuje celistvou spolupráci při nápravě. SPU.

V publikaci jsou popisovány jednotlivé typy poruch a jejich náprava.

Velmi důležité jsou témata, která pojednávají o vývoji a rozvoji zrakového, sluchového vnímání, reprodukce rytmu, laterality, orientace v prostoru, pravolevé orientace, řeči.

V posledních kapitolách se autorka zmiňuje o organizaci péče, hodnocení a klasifikaci žáků s SPU. Vyzdvihuje zde spolupráce rodičů a školy a odborných zařízení, která jsou velmi důležité.

V této odborné publikaci se zrcadlí velký zájem a empirie autorky, která se zabývá tímto tématem, problémy již spoustu let.

Kniha je zpracována přehlednou formou. Je určena již pro čtenáře, kteří mají určitý vhled do problematiky a základů oboru speciální pedagogiky. Pro lepší pochopení bych navrhovala kapitoly o smyslovém vnímání zařadit před kapitoly o diagnostice a reedukaci.

Obsah publikace jistě obohatí nejen učitele, ale i studenty učitelství a oboru speciální pedagogiky, možná i některé zvědavé rodiče, kteří mají nebo se setkali s dítětem a jeho problémy. Po přečtení publikace budou velmi obohaceni, budou mít vědomosti o poruchách učení, reedukačních postupech, které je možné dle této skvělé publikaci uplatnit i v praxi, neboť je velmi důležité pro zdárný průběh reedukace zachytit projevy poruchy u dítěte co nejdříve, určit přesnou diagnostiku a tím mu pomoci.